

RDA A pielikums

Lielo sākumburtu lietojums angļu valodā un vairākās citās valodās

(Materiāls sagatavots, ņemot vērā izmaiņas 2017. g. 11. aprīlī)

Lielo burtu lietojums **latviešu valodā** skatīt:

Laugale, Velga. Lielo burtu lietojums latviešu valodā : ieskats vēsturiskajā izpētē, problēmas un risinājumi / Velga Laugale, Dzintra Šulce. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2012. 87 lpp.

RDA A pielikumā nav ietverti ieteikumi lielo burtu lietojumam bosniešu, bulgāru, čehu, dāņu, holandiešu, horvātu, itāļu, norvēģu, poļu, portugāļu, serbu, slovēņu, somu, ungāru valodās. Pilnīgu informāciju sk. *RDA Toolkit*.

A.0. Darbības lauks

Šajā pielikumā sniegtas vadlīnijas par lielo sākumburtu lietošanu angļu valodā un vairākās citās valodās. Vadlīnijas piemērojamas, transkribējot vai ierakstot vadlīnijās norādītos elementus.

Lielo sākumburtu lietošanas ieteikums šajā pielikumā nozīmē rakstīt vārda pirmo burtu kā lielo burtu.

A.1. Vispārīgi

Ja vien A.2.-A.9. nav norādīts citādi, lielos sākumburtus lieto saskaņā ar vadlīnijām par lielo burtu lietošanu atbilstošajai valodai. Ar mazajiem sākumburtiem raksta vārdus, kuri nav ietverti šī pielikuma vadlīnijās.

A.10.-A.55. ir sniegta informācija, kas attiecas uz valodām, kas iekļautas šajā pielikumā. Citām valodām izmantojiet šo valodu rakstības rokasgrāmatas.

Alternatīva

Ierakstot manifestācijas vai vienības atribūtus (sk. nod.1.-4.), katalogizēšanas institūcija var izvēlēties, vai nu veidot savas lokālas vadlīnijas lielo burtu lietošanā, vai izmantot jau publicētu rokasgrāmatu u.tml. kā prioritāro avotu (skatīt alternatīvu 1.10.2.). Ja pieņem šo alternatīvu, tad *A* pielikuma vietā izmanto atbilstošas vadlīnijas vai rokasgrāmatu.

A.2. Aģentu un vietu vārdi/nosaukumi

A.2.1. Vispārīgi

Kopumā katra personvārda/nosaukuma pirmo vārdu raksta ar lielo sākumburtu. Citiem vārdiem lielo sākumburtu lieto, piemērojot vadlīnijas A.10.-A.55., kādas tās ir atbilstošajai valodai.

Nosaukumiem ar neierastu lielo sākumburtu lietojumu, jāizmanto pazīstamākā lielo sākumburtu lietojuma forma.

Tas jāņem vērā, pārrakstot nosaukumus angļu valodā arī Latvijā izdotajiem resursiem.

Piemēram:

Alexander, of Aphrodisias
De la Mare, Walter
Musset, Alfred de
Cavour, Camillo Benso, conte di
Third Order Regular of St. Francis
Société de chimie physique
Ontario. High Court of Justice
El Greco Society
eBay (Firm)
netViz Corporation
hHead (Musical group)
doctorjob.com
lang, k. d.

A.2.2. Personvārdi/nosaukumi arābu vai ebreju valodās, kas sākas ar artikuliem

Ja:

transliterētais personvārds/nosaukums sākas ar artikulu *al* arābu valodā jekurā no tā dažādām ortogrāfijas formām (piemēram, *al, el, es*)

vai

transliterētais vārds/nosaukums sākas ar artikulu *ha (he)* ebreju valodā

tad:

artikuls nav jāraksta ar lielo sākumburtu, kaut tas ir rakstīts atsevišķi vai ar sekojošo vārdu savienots ar defisi.

Piemēram:

al-Jumhūrīyah al-Islāmīyah al-Mūrītānīyah

A.2.3. Vārdi vai frāzes, kas raksturo personas

Ar lielo sākumburtu raksta vārdu vai nozīmīgus vārdus frāzē, kas raksturo personu un lietoti kā personas vārds (sk. 9.2.2.25.-9.2.2.26.) atbilstoši valodai.

Šādās frāzēs īpašvārdus raksta ar lielajiem sākumburtiem, piemērojot vadlīnijas A.10.-A.55., kādas tās ir atbilstošajai valodai.

Ar lieliem sākumburtiem raksta personas vārdā ietvertu personas titulu, kā tas norādīts A.4.

Piemēram:

A Physician
Lady of Quality
Citizen of Albany

Une femme de ménage
Author of Early impressions

A.2.4. Citi apzīmējumi, kas saistīti ar personu vārdiem

Ja:

tituls un cits personas apzīmējums tiek uzskatīts par neatņemamu personas vārda sastāvdaļu (sk. 9.2.2.9.-9.2.2.26.)

vai

tituls un cits personas apzīmējums ir saistīts ar vārdu (sk. 9.4.)

tad:

titulu vai personas apzīmējumu raksta ar lielo sākumburtu, piemērojot vadlīnijas A.10.-A.55., kādas tās ir atbilstošajai valodai.

Piemēram:

Moses, Grandma
Deidier, abbé
Alfonso XIII, King of Spain
John, Abbot of Ford

Lielos sākumburtus lieto pirmajā vārdā un visos īpašvārdos:

- a) citos apzīmējumos, kas saistīti ar personu (sk. 9.6.),
- b) darbības jomā (sk. 9.15.),
- c) saistībā ar nodarbošanos vai profesiju (sk. 9.16.).

Piemēram:

Joan, of Arc, Saint, 1412-1431
Butler, Jean (Composer)

A.2.5. Abreviatūras un akronīmi

Institūciju izmantotos lielo burtu salikteņus/abreviatūras vai akronīmus raksta atbilstoši institūcijas nosaukuma dominējošajai formai.

Piemēram:

AFL-CIO
Unesco

A.2.6. Citi ar dzimtu un institūciju nosaukumiem saistīti apzīmējumi

Ar lielo sākumburtu raksta pirmo vārdu apzīmējumam, ko izmanto, lai noteiktu dzimtas tipu (sk. 10.3.) vai kas saistīts ar institūciju (sk. 11.7.). Lielo sākumburtu citos vārdos lieto, piemērojot vadlīnijas A.10.-A.55., kādas tās ir atbilstošajai valodai.

Piemēri:

Bounty (Ship)

Knights Templar (Masonic order)

Regional Conference on Mental Measurement of the Blind (1st : 1951 : Perkins Institution)

A.3. Darba nosaukums

A.3.1. Vispārīgi

Lielos sākumburtus darba nosaukumā lieto kā norādīts A.4.

Piemēram:

Hard times

Short stories

De bello Gallico

A.3.2. Citi ar darbu nosaukumiem saistīti apzīmējumi

Ar lielo sākumburtu raksta katra apzīmējuma pirmo vārdu. Citus vārdus apzīmējumā raksta ar lielajiem sākumburtiem, piemērojot vadlīnijas A.10.-A.55., kādas tās ir atbilstošajai valodai.

Piemēram:

Seven sages of Rome (Southern version)

Guillaume (Chanson de geste)

Genesis (Middle High German poem)

Goyescas (Opera)

Izņēmumi

Mūzika. Ar lielo sākumburtu neraksta vārdus vai saīsinājumus, ko izmanto izpildītāju (sk. 6.15.) vai muzikāla darba skaitliskam apzīmējumam (sk. 6.16.), izņemot gadījumus, kad vārds vai saīsinājums ir īpašvārds. Numuru pieraksts tematiskajā rādītājā (sk. 6.16.) atbilst lielo sākumburtu lietošanas praksei tematiskajā rādītājā.

Piemēram:

Trios, piano, violin, cello, no. 2, op. 66, C minor

Sonatas, piano, K. 457, C minor

Suites, ondes Martenot, piano, op. 120c

Sērija. Ar lieliem sākumburtiem neraksta vārdus vai saīsinājumus, ko izmanto daļu numerācijā (sk. 24.6.), ja vien vārds vai saīsinājums netiek rakstīts ar lielajiem sākumburtiem atbilstošajā valodā (sk A.10.-A.55.).

Piemēram:

v. 18

Heft 4

no. 7

pt. 1

ABA 16

A.4. Manifestāciju nosaukumi

A.4.1. Vispārīgi

Ar lielo sākumburtu raksta pirmo vārdu vai pirmā vārda abreviatūru nosaukumam, nosaukuma daļai, iedaļai un pielikumam (sk. 2.3.1.7.). Citus vārdus nosaukumos raksta ar lieliem sākumburtiem, piemērojot vadlīnijas A.10.-A.55., kādas tās ir atbilstošajai valodai.

Piemēram:

The big book of stories from many lands

The 1919/1920 Breasted Expedition to the Far East

Les misérables

IV informe de gobierno

Eileen Ford's a more beautiful you in 21 days

Journal of polymer science

Sechs Partiten für Flöte

Still life with bottle and grapes

Harry Potter and the Order of the Phoenix

Strassenkarte der Schweiz = Carte routière de la Suisse = Carta stradale della Svizzera = Road map of Switzerland

The greenwood tree : newsletter of the Somerset and Dorset Family History Society

Quo vadis? : a narrative from the time of Nero

King Henry the Eighth; and, The tempest

An interpretation of The ring and the book

Selections from the Idylls of the king

... / by the Author of Memoirs of a fox-hunting man

A dictionary of American English on historical principles

Les cahiers du cinéma

The anatomical record

Faust. Part one

Advanced calculus. Student handbook

Journal of biosocial science. Supplement

Acta Universitatis Carolinae. Philologica

Progress in nuclear energy. Series 2, Reactors

Izņēmumi

Citas nosaukuma ziņas. Parasti ar lielo sākumburtu neraksta pirmo vārdu vai saīsinājuma pirmo vārdu citās nosaukuma ziņās (sk. 2.3.4.).

Lielo sākumburtu lieto pirmajam vārdam vai saīsinājumam,

ja:

tas ir jāraksta ar lielo sākumburtu atbilstoši vadlīnijām A.10.-A.55.

vai

lielo sākumburtu lietošana ir norādīta B pielikumā.

Artikulu lietošana arābu un ebreju valodā. Ja transliterētais nosaukums sākas ar artikulu *al* arābu valodā, nevienā no tā dažādām ortogrāfijas formām (piemēram, *al, el, es*) tie nav jāraksta ar lielo sākumburtu. Ja transliterētais nosaukums sākas ar artikulu *ha (he)* ebreju valodā, artikuli nav jāraksta ar lielo sākumburtu. Šo norādījumu pielieto, neskatoties, vai artikuls ir rakstīts atsevišķi, vai savienots ar defīsi ar sekojošo vārdu.

Piemēram:

ha-Milon he-hadash

Īpaša lielo burtu lietošana. Nosaukumos ar neparastu lielo sākumburtu lietojumu lielos sākumburtus lieto tā, kā redzams avotā.

Piemēram:

eBay bargain shopping for dummies

SympoTIC '06

RoMoCo '02

eWell being

e-Commerce security

iTV games and gambling

re: Organize

robgray.com

www.jurisdiction.com

www.advertising

A.4.2. Nosaukumi, pirms kuriem lietotā pieturzīme (daudzpunkte) norāda uz nepilnīgumu

Ar lielo sākumburtu neraksta nosaukuma pirmo vārdu, ja pieturzīme pirms nosaukuma norāda, ka frāzes sākums, no kuras iegūts nosaukums, ir izlaists.

Piemēram:

... and master of none

A.4.3. Darbu nosaukumi, kas apvienoti vai tikuši sapludināti

Kad viens darbs saplūst vai apvienojas ar citu, tad sapludinātā vai apvienotā darba nosaukums dažkārt ir iekļauts kopējā jaunajā darba nosaukumā. Kad tas notiek, pievienotā/iekļautā nosaukuma pirmais vārds nav jāraksta ar lielo sākumburtu, ja vien lielā sākumburta lietošana nav nepieciešama cita iemesla dēļ, atbilstoši vadlīnijām A.10.-A.55., kādas tās ir atbilstošajai valodai.

Piemēram:

Farm chemicals and crop life

nevis

Farm chemicals and Crop life

A.5. Izdevuma ziņas

Ar lielo sākumburtu raksta izdevuma apzīmējuma pirmo vārdu vai pirmā vārda abreviatūru (sk. 2.5.2.). Citus vārdus izdevuma ziņās ar lielo sākumburtu raksta, izmantojot vadlīnijas A.10.-A.55., kādas tās ir atbilstošajai valodai.

A.6. Seriālizdevumu numerācija

Ar lielo sākumburtu raksta pirmo vārdu vai pirmā laidiena vai secīgās numerācijas daļas (sk. 2.6.2.) saīsinājuma pirmo vārdu un/vai burtu apzīmējumu. Ja trūkst šī elementa, tad ar lielo sākumburtu raksta pirmā laidiena vai secīgās daļas hronoloģiskā apzīmējuma saīsinājuma pirmo vārdu vai saīsinājumu (sk. 2.6.3.).

Piemēram:

Vol. 1, no. 1

Number 1

Juin 2007

A.7. Sērijas vai apakšsērijas numerācija

Ar lielo sākumburtu nav jāraksta termins, kas ir daļa no sērijas (sk. 2.12.9.) vai apakšsērijas (sk. 2.12.17.) numerācijas, ja vien lieli sākumburti nav nepieciešami saskaņā ar vadlīnijām A.10.-A.55. Citus vārdus un alfabētiskus apzīmējumus ar lielo sākumburtu raksta atkarībā no to izmantošanas resursā.

Piemēram:

Band 33

group 4

no. 16

program 1

volume 14

NSRDS-NBS 5

A.8. Piezīmes

Ar lielo sākumburtu raksta pirmo vārdu vai abreviatūru piezīmē (sk. piezīmi par manifestāciju (2.17.), piezīmi par vienību (2.21.) piezīmi par nesēju (3.21.), piezīmi par vienības nesēja īpašu raksturojumu (3.22.), piezīmi par izteiksmi (7.29), vai datu veidotāja piezīmi (5.9., 8.13., un 29.7.).

Ja piezīmē ir vairāk nekā viens teikums, ar lielo sākumburtu raksta katra teikuma pirmo vārdu.

Ar lielo sākumburtu raksta nosaukumu, kā norādīts A.4. Citus vārdus ar lielo sākumburtu raksta, kā norādīts A.10.-A.55. atbilstošajai valodai.

A.9. Elementu detaļas

Ar lielo sākumburtu raksta pirmo vārdu vai vārda abreviatūru, ja raksta ziņas par elementa detaļām (piemēram, 7.13.2.4.). Citus vārdus ar lielo sākumburtu raksta, kā norādīts A.10.-A.55. atbilstošajai valodai.

Angļu valoda

A.10. Vispārīgi par lielo sākumburtu lietošanu angļu valodā

Vadlīnijas lielo sākumburtu lietošanai angļu valodā pamatā iesaka ievērot *The Chicago Manual Style*. Ja vadlīnijas ir atšķirīgas, tad tās ir pārveidotas, lai atbilstu bibliogrāfisko ierakstu un katalogizācijas prakses prasībām.

Lielo sākumburtu lietošana attiecas uz katru vārdu un iniciāli, izņemot artikus, prievārdus un saikļus. Norādījums attiecas arī uz personvārdu, institūcijas un vietas nosaukumu, aristokrātijas/muižniecības titulu, goda amatu/nosaukumu, epitetu u.tml. Tomēr artikuls vietas nosaukumam jāraksta ar lielo burtu, ja tas veido pieņemta nosaukuma daļu saskaņā ar ģeogrāfisko nosaukumu rādītāju.

Lielo sākumburtu lieto vispārējam apzīmējumam daudzskaitlī, ja tas tiek lietots ar atšķirīgiem lietvārdiem kā daļa no diviem vai vairākiem īpašvārdiem. Ar lielo sākumburtu neraksta vispārēju apzīmējumu, ja tas nav daļa no īpašvārda.

Piemēram:

Saints Constantine and Helen
Secretaries of Defense and State
Lakes Erie and Ontario
Illinois and Chicago Rivers

bet

Authorized and Revised versions

Termins "versijas" seko divu dažādu Bībeles versiju rezumējuma vārda formām

Three Brothers and Middle Knob mountains

Termins "kalni" ir aprakstošs lietvārds. Vieta nesatur vārdu "kalns" kā daļu no tās nosaukuma.

A.11. Personvārdi

A.11.1. Vispārīgi

Personas vārdu un iniciāļus raksta ar lielo sākumburtu.

Piemēram:

D.H. Lawrence
H.D.
John the Baptist
Benjamin Franklin
C. Day-Lewis

A.11.2. Vārdi ar priedēkļiem

Ja vārdi ietver priedēkļus no citas valodas, kas nav angļu (piemēram, *de, des, la, l', della, von, von der*), tad rakstiet tā, kā persona pati šo priedēkli raksta. Šaubu gadījumā priedēklis jāraksta ar lielo burtu.

Piemēram:

Daphne du Maurier; du Maurier
Eva Le Gallienne; Le Gallienne
Mark Van Doren; Van Doren
Mazo de la Roche; de la Roche

A.11.3. Tituli personvārda sākumā

Ar lielo burtu raksta jebkuru titulu vai goda nosaukumu/amatu vai uzrunu, kas ir pirms personvārda.

Piemēram:

Dame Judi Dench
Field Marshal Sir Michael Carver
Gen. Fred C. Weyand
Grandma Moses
John Henry Cardinal Newman
Mrs. Humphry Ward
Pope Paul VI
President Carter
Prime Minister Pierre Trudeau
Queen Elizabeth II
Rabbi Stephen Wise
Senator Hubert H. Humphrey

Sir Gordon Richards

Sister Mary Joseph

A.11.4. Kārtas skaitļa vārdi, kas seko valdnieku un pāvestu vārdiem

Ar lielo burtu raksta kārtas skaitli, kas izteikts ar vārdu vai vārdiem, ko lieto aiz valdnieku vai pāvestu vārdiem, lai apzīmētu to secību.

Piemēram:

King George the Sixth

John the Twenty-third

A.11.5. Tituli, kas seko vārdam vai tiek lietoti vārda vietā

A.11.5.1. Karaļa/karalienes, karaliskās ģimenes, aristokrātijas/muižniecības un baronetu tituli

Karaliskos un aristokrātijas/muižniecības titulus raksta ar lielo sākumburtu.

Piemēram:

Elizabeth II, Queen of the United Kingdom; the Queen

Charles, Prince of Wales; the Prince of Wales; the Prince

Frank Pakenham, Earl of Longford; the Earl of Longford; the Earl

Vārdu 'baronets' neraksta ar lielo sākumburtu.

Piemēram:

Sir Thomas Beecham, bart.

Baronets nav aristokrātijas pārstāvis.

A.11.5.2. Amata tituli, kas saistīti ar reliģiju/baznīcu

Ar lielo sākumburtu raksta amata titulus, kas saistīti ar reliģiju/baznīcu.

Piemēram:

His Holiness Paul VI, Pope; the Pope

Most Rev. and Rt. Hon. Frederick Donald Coggan, Archbishop of Canterbury; the Archbishop of Canterbury

the Reverend Michael O'Sullivan, Pastor of Saint Peter's Church; the Pastor

the Dalai Lama

A.11.5.3. Civilo amatu un militāro pakāpju nosaukumi

Ar lielo sākumburtu neraksta civilo amatu nosaukumus un militāro pakāpju nosaukumus.¹

¹ Ar lielo sākumburtu raksta vārdus – prezidents, premjerministrs un gubernators kā tas norādīts A.16.2., ja šie vārdi attiecas vairāk uz iestādi ne uz pašu personu, kas nodarbināta šajā iestādē.

Piemēram:

Jimmy Carter, president of the United States; the president of the United States; the president

James Callaghan, prime minister; the prime minister

the Hon. Walter Stewart Owen, lieutenant-governor of British Columbia; the lieutenant-governor of British Columbia; the lieutenant-governor

Warren Earl Burger, chief justice of the United States; the chief justice of the United States; the chief justice

Gen. Bernard A. Rogers, chief of staff, U.S. Army; the general

James F. Calvert, rear admiral, USN

Hubert H. Humphrey, senator from Minnesota, the senator from Minnesota; the senator

Kingman Brewster, ambassador to the United Kingdom; the ambassador to the United Kingdom; the ambassador

A.11.5.4. Profesionālie un akadēmiskie amata nosaukumi/grādi

Ar lielo sākumburtu raksta profesora amata nosaukumu. Ar lielo sākumburtu parasti neraksta citus profesionālos un akadēmiskos nosaukumus.

Piemēram:

W. Carson Ryan, Kenan Professor of Education (*bet* the professor)

Robert Paul Bergman, associate professor of fine arts; the professor

R.F. Bennett, president of the Ford Motor Company of Canada; the president

Olga Porotnikoff, secretary, IFLA Committee on Cataloguing

A.11.6. Citi aiz personvārda rakstīti apzīmējumi

Ar lielo burtu raksta akadēmiskā grāda, goda, garīdznieku kārtas u.tml. apzīmējumus vai to saīsinājumus.

Piemēram:

C.D. Needham, Fellow of the Library Association

R.C. Strong, Ph.D., F.S.A.

Father Joseph Anthony Barrett, S.J.

Ralph Damian Goggens, Order of Preachers

Ar lielo sākumburtu raksta vārdus ‘skvairs’, ‘juniors’ vai ‘seniors’ (vai to abreviatūras).

Piemēram:

John Mytton, Esq.

John D. Rockefeller, Jr.

A.11.7. Goda un cieņas apzīmējumi

Goda un cieņas apzīmējumus raksta ar lielajiem sākumburtiem.

Piemēram:

Her Majesty
His Royal Highness
His Holiness
Your Excellency
Your Grace
Your Honour

A.11.8. Epitēti

Ar lielo sākumburtu raksta epitētu, kas saistīts ar personvārdu vai lietots tā vietā.

Piemēram:

the Iron Chancellor
Old Hickory
Bonnie Prince Charlie
Elroy “Crazy Legs” Hirsch
Jerome H. (Dizzy) Dean
Abraham Lincoln, the Great Emancipator

A.11.9. Personifikācijas

Ar lielo sākumburtu raksta personifikācijas.

Piemēram:

A dialogue between Death and a beautiful lady
Let Fame sound the trumpet

A.12. Tauta, u. tml.

Ar lielo sākumburtu raksta tautu, cilšu, etnisku vai lingvistisku grupu nosaukumus.

Piemēram:

Africans
Celts
Germans
Hottentots
Mongols
Polynesians
Scandinavians
Slavs
Teutons

Yoruba

Ar lielo sākumburtu raksta īpašības vārdus, kas veidoti no minētajiem nosaukumiem.

Piemēram:

African

Scandinavian

Ar lielo sākumburtu raksta valodas nosaukumu.

Piemēram:

English

Estonian

A.13. Vietvārdi

A.13.1. Ģeogrāfiskie objekti, apgabali/rajoni, u.tml.

Ar lieliem sākumburtiem raksta ģeogrāfisko objektu, apgabalu/rajonu, u.tml. nosaukumus.

Ar lielo burtu neraksta objekta aprakstošo īpašības vārdu, kas nav vispārpieņemta nosaukuma daļa.

Piemēram:

Arctic Circle

Arctic Ocean

Asia; Asian continent

Atlantic; South Atlantic (*but* southern Atlantic)

Central America; central European (but Central Europe when referring to the geopolitical region)

Cheviot Hills

the Continent (i.e., Europe); continental Europe; the European continent; Continental customs

East; the Orient; Far East(ern); Near East(ern); Middle East(ern); Eastern customs; oriental (adjective); eastern Europe (but Eastern Europe when referring to the geopolitical region); the East (U.S.)

Great Lakes

Great Slave Lake

Isthmus of Suez

Mississippi Delta

North Temperate Zone

Sea of Marmara

South America; South American continent

Southeast Asia; southern Asia

Strait of Dover

Tropic of Capricorn (*but* the tropics)

the West, Far West, Middle West, Midwest (U.S.) (*but* western, far western, midwestern)

A.13.2. Teritoriālie iedalījumi/apgabali

Ar lielo sākumburtu raksta teritoriālos iedalījumus (piemēram, valsts, štats, province, pilsēta u.tml.).

Ar lielo burtu raksta tādus vārdus kā ‘impērija’, ‘karaliste’, ‘valsts’ un ‘pilsēta’, ja tas seko aiz īpašvārda un ir vispārpieņemta daļa no vārda. Ar lielo sākumburtu nav jāraksta vārdi, ja tos izmanto tikai, lai norādītu politisko iedalījumu.

Piemēram:

Austrian Empire (*but* the empire)

Eleventh Congressional District (*but* the congressional district)

New York City (*but* the city of New York)

Simcoe County (*but* the county)

Sixth Precinct (*but* the precinct)

Washington State (*but* the state of Washington)

A.13.3. Populāri vārdi

Ar lielo sākumburtu raksta populāras vai leģendāras vietas nosaukumu.

Piemēram:

Atlantis

Bay Area

Benelux

the Channel (English Channel)

City of Brotherly Love

Erin

Eternal City

Latin Quarter

Middle Earth

New World

Old World

the Nutmeg State

Old Dominion

Panhandle

the Potteries

South Seas

the Village

West End

A.14. Celtņu, ielu u.tml. nosaukumi

Ar lielo sākumburtu raksta ēkas, pieminēkļa vai citas būves nosaukumu un ceļa vai ielas nosaukumu.

Ar lielo sākumburtu raksta vispārēju apzīmējumu daudzskaitlī, ja tas tiek lietots ar lietvārdiem kā daļu no diviem vai vairākiem īpašvārdiem. Ar lielo sākumburtu nav jāraksta vispārējs apzīmējums, kas nav daļa no īpašvārda.

Lielo sākumburtu lietošanu ēku nosaukumos, kurās pulcējas reliģijas pārstāvji, skatīt kā norādīts vadlīnijās A.16.5.

Piemēram:

the Capitol

Central Park (but the park)

Cleopatra's Needle

Drury Lane Theatre (but the theatre)

Forty-Second Street

Hoover Dam (but the dam)

Iroquois Lock

Jacques Cartier Bridge (but the bridge)

Oxford Circus (but the circus)

Pyramid of the Sun (but the pyramid)

Royal Air Force Memorial

Fifty-Seventh and Fifty-Fifth Streets

A.15. Īpašvārdu atvasinājums

Ar lielo sākumburtu nav jāraksta vārds, kas iegūts no personas vai vietas nosaukuma, ja tas tiek lietots ar īpašu nozīmi.

Piemēram:

angstrom unit

arabic numerals

bikini

bourbon whiskey

burnt sienna

cologne

diesel engine

hamburger

italicize
malapropism
melba toast
nile green
raglan sleeves
roman type
timothy grass
vernier telescope

A.16. Institūciju nosaukumi

A.16.1. Starptautiskas organizācijas un alianses

Ar lielo sākumburtu raksta starptautisko organizāciju vai alianses nosaukumus.

Piemēram:

Central Treaty Organization
Common Market
Hanseatic League; Hansa
Holy Alliance
International Monetary Fund
Little Entente
Organization of African Unity
Triple Alliance, 1882
United Nations; United Nations Security Council; Security Council (*but* the council)
World Health Organization

A.16.2. Valsts iestādes

Ar lielo sākumburtu raksta pilnu likumdošanas vai tiesu iestādes; administratīvās struktūrvienības; bruņoto spēku (vai to daļas) nosaukumu. Ja ir pieņemta nosaukuma saīsinātā forma jebkurai no šīm institūcijām, ar lielo sākumburtu raksta arī saīsināto formu.

Ar lielo burtu neraksta citus nepilnīgus nosaukumus (izņemot abreviatūras) vai īpašības vārdus, kas iegūti no šāda nosaukuma.

Piemēram:

Agency for International Development
Atlantic Fleet
Canadian Armed Forces
Canadian Citizenship Branch
Central Office of Information

Circuit Court of the United States; the federal Circuit Court
Commission on Post-Secondary Education in Ontario
Congress; the Ninety-fifth Congress (*but* congressional)
Court of Appeals of the State of Colorado
Department of State; State Department
District Court for the Southern District of New York (*but* district court)
Division of Education for the Disadvantaged
Domestic Council Committee on Illegal Aliens
First Army; the First
First Infantry Division
House of Commons
House of Representatives; the House (*but* the lower house of Congress)
Juvenile and Domestic Relations Court (*but* juvenile court; domestic relations court)
Middlesex Regiment; the Diehards (*but* the regiment)
Ministry of Agriculture, Fisheries, and Food
Parliament (*but* parliamentary)
Peace Corps
President of the United States (i.e., the office)
Prime Minister (i.e., the office)
Queen's Bench Division of the High Court of Justice
Royal Air Force
Royal Gloucestershire Hussars
Twenty-first Regiment of U.S. Infantry
United States Court of Appeals for the Second Circuit (*but* court of appeals)
United States Navy

A.16.3. Politiskās partijas

Ar lieliem sākumburtiem raksta politisko partiju un partijas biedru nosaukumus.

Piemēram:

Communist Party of Great Britain; Communist(s)
Democratic Party; Democrat(s)
Liberal Party; Liberal(s)
Nazi Party; Nazi(s)

A.16.4. Politiskās un ekonomiskās sistēmas

Ar lielo sākumburtu nav jāraksta politisko vai ekonomisko sistēmu nosaukumi vai ideju skolas, vai to atbalstītāji, ja vien nosaukumi nav iegūti no īpašvārdiem. Ar lielo sākumburtu nav jāraksta politisko grupu nosaukumi, izņemot partijas.

Piemēram:

anarchism
capitalism
egalitarianism
farm bloc
fascism
independent(s)
mercantilism
monarchism
mugwumps
nationalism
right wing
socialist bloc

bet

Benthamism
Marxism
Thatcherism

A.16.5. Citas institūcijas

Ar lielo sākumburtu raksta iestādes, asociācijas, konferences, uzņēmuma, reliģiskās konfesijas vai garīdznieku, vietējās baznīcas, u.tml. nosaukumu (sk. A.17.4 reliģiju nosaukumi), vai arī departamenta vai nodaļas nosaukumu.

Ar lielo sākumburtu neraksta artikulu pirms nosaukuma, pat ja tas ir daļa no oficiālā nosaukuma.

Ar lielo sākumburtu neraksta vispārēju vārdu (piemēram, ‘sabiedrība’, ‘kompānija’, ‘konference’), ja to izmanto atsevišķi vai kopā ar artikulu.

Ar lielo sākumburtu raksta no institūcijas vārda atvasinātu lietvārdu, lietvārdu vārdkopu, īpašības vārdu vai īpašības vārdu vārdkopu, kas attiecas uz institūcijas pārstāvi vai pārstāvjiem.

Piemēram:

Abbey of Mont Saint-Michel
American Library Association
the Board of Regents of the University of California
Boy Scouts of America; a Boy Scout; a Scout

Canadian National Railways
Christian Brothers
Church of England
Church of the Redeemer
Conference, 1980 Advances in Reactor Physics and Shielding
Congregation Anshe Mizrach
Fifty-second Annual Meeting of the American Historical Association
First Baptist Church
Garrick Club
General Council of the United Church of Canada
General Foods Corporation
Green Bay Packers; the Packers (but the team)
Independent Order of Odd Fellows; IOOF; an Odd Fellow
Iowa Falls High School
League of Women Voters
Midwest Baptist Conference
Mosque of Sidi Okba
National Bank of New Zealand, Ltd.
National Dance Theatre Company of Jamaica
Order of Preachers
Presbyterian Church in Canada
Printed Circuit World Expo '81 West
Reference Section of the Canadian Library Association
Second Vatican Council; Vatican II
Society of Jesus; Jesuits; a Jesuit; Jesuitical
Special Session on Ordered Fields and Real Algebraic Geometry
Synod of Whitby
Temple Israel
Textile Workers Union of America (*but* the union)
Toronto Symphony Orchestra
Young Men's Christian Association

A.17. Ar reliģiju saistīti vārdi/nosaukumi un termini

A.17.1. Dievības

Ar lielo burtu raksta dievību vārdus un visus apzīmējumus, kas attiecas uz Svēto Trīsvienību kristietībā.

Piemēram:

Adonai
Allah
the Almighty
Astarte
Brahma
Christ
the Father
the First Cause
Hera
Holy Ghost
Holy Spirit
Jehovah
King of Kings
Lamb of God
Mars
Messiah (Jesus Christ)
Minerva
the Omnipotent
Prince of Peace
Providence
Son of God
Son of Man
the Supreme Being
Vishnu
the Word
Yahweh
Zeus

Ar lielo sākumburtu neraksta vietniekvārdu, kas attiecas uz Dieva vārdu, ja vien nav jāizvairās no divdomības.

Piemēram:

God as I understand him
The appearance of Christ after his resurrection

bet

God gives man what He wills
Trust Him who doeth all things well

Ar lielo sākumburtu neraksta vārdus, kas atvasināti no dievību vārdiem.

Piemēram:

God's fatherhood, kingship, omnipotence
Jesus' sonship
godlike
messianic hope
christological

bet

Christ-like

A.17.2. Sātānu apzīmējoši vārdi

Ar lielo sākumburtu raksta, ja vārds īpaši norāda Sātānu.

Piemēram:

the Devil
His Satanic Majesty
Lord of the Flies
Lucifer

bet

a devil; the devils
devilled eggs
the devil's advocate

A.17.3. Godājamas ar reliģiju saistītas personas

Ar lielo sākumburtu raksta godājamas reliģiskas personas, piemēram, pravieša, guru, svētā vai citu reliģiskā līdera apzīmējumu.

Piemēram:

the Apostle to the Gentiles
the Baptist
the Beloved Apostle
the Blessed Virgin

Buddha
the Fathers (*but* church fathers)
the Mahatma
Mother of God
Our Lady
Panchen Lama
the Prophet (i.e., Mohammed)
the Twelve
the Virgin (i.e., Mary)

A.17.4. Reliģijas

Ar lielo sākumburtu raksta reliģijas, sektas vai reliģiskas kustības nosaukumu. Ar lielo sākumburtu raksta arī to pārstāvju apzīmējumus un jebkuru īpašības vārdu, kas iegūts no šāda nosaukuma.

Konfesiju, garīdznieku, vietējo baznīcu u.tml., nosaukumu rakstībai piemēro vadlīnijas A.16.5.

Piemēram:

Anglicanism; an Anglican; Anglican communion
Arianism; Arian heresy
Buddhism; a Buddhist; Buddhist ideas
Catholicism; a Catholic
Christian Science; a Christian Scientist
Dissenter
Islam; Islamic; Muslim
Judaism; Orthodox Judaism; Reform Judaism; an Orthodox Jew
Lutheranism; a Lutheran
Protestantism; a Protestant
Shinto
Theosophy; Theosophist
Vedanta
Zen; Zen Buddhism
Zoroastrianism

A.17.5. Reliģiskie notikumi un jēdzieni

Ar lielo sākumburtu raksta svarīgāko Bībeles vai reliģisko notikumu nosaukumus vai jēdzienus.

Piemēram:

Armageddon
the Assumption of the Virgin

the Captivity (Babylonian)
the Crucifixion
the Enlightenment (Buddhism)
the Hegira
Judgment Day
the Last Supper
Redemption
the Second Advent

A.17.6. Ticības un konfesijas

Ar lielo sākumburtu raksta ticību un konfesiju nosaukumus.

Piemēram:

Augsburg Confession
Nicene Creed
the Thirty-nine Articles

A.17.7. Sakraments

Ar lielo sākumburtu raksta terminu, kas attiecas uz Sakramentu.

Piemēram:

Communion
the Divine Liturgy
Holy Communion
the Lord's Supper
the Mass

A.17.8. Svētie raksti

Ar lielo burtu raksta svēto rakstu nosaukumu, nodaļu, grāmatu grupu vai atsevišķu grāmatu nosaukumus.

Piemēram:

Holy Bible
Holy Scriptures
Sacred Scriptures
New Testament
Old Testament
New Covenant
Gospels
Acts of the Apostles

Apocalypse of John
Epistles of Paul
Apocrypha
Five Scrolls
Historical Books
Minor Prophets
Pentateuch
History of Susanna
Song of Songs
Koran
Qur'an
Zend-Avesta
Talmud Yerushalmi

Ar lielo sākumburtu raksta vārdu ‘grāmata’, ja tā attiecas tieši uz Bībeli, citos gadījumos raksta ar mazo burtu.

Piemēram:

the Book

bet

the book of Proverbs

the book of the Prophet Isaiah

the second book of Kings

A.17.9. Īpašas Bībeles izlases

Ar lielo sākumburtu raksta pirmo vārdu īpašas Bībeles izlases nosaukumā, ja tas parasti tā tiek dēvēts.

Piemēram:

the Beatitudes

the Decalogue

the Lord's prayer

the Miserere

the Nunc dimittis

the Shema

the Sermon on the mount

the Ten commandments

A.17.10. Bībeles versijas

Ar lielo sākumburtu raksta Bībeles versijas nosaukumu (sk. 6.25.1.4.).

Piemēram:

Authorized Version
Confraternity Version
Jerusalem Bible
New American Standard Bible
New English Bible
Septuagint
Vulgate

A.18. Oficiālo dokumentu nosaukumi

Ar lielo sākumburtu raksta oficiālo vai vispārpieņemto dokumentu nosaukumus, piemēram, hartu, konstitūciju, tiesību aktu, paktu, plānu, politisku paziņojumu vai līgumu nosaukumus.

Ar lielo sākumburtu neraksta vispārēju vārdu (piemēram, ‘konstitūcija’), ja to izmanto atsevišķi vai kopā ar artikulu.

Piemēram:

Articles of Confederation
Atlantic Charter
Bill of Rights
British North America Act
Civil Rights Act of 1964
Constitution of Virginia (but the constitution)
Declaration of Independence
Fourteenth Amendment (U.S. Constitution)
Magna Charta
Marshall Plan (but the plan)
Reform Bill
Third Five Year Plan (India)
Treaty of Versailles (but the treaty)
Universal Copyright Convention (but the convention)

Ja nav zināms, vai redzamais ir oficiāls (vai vispārpieņemts) dokumenta nosaukums, nosaukuma rakstību ar lielo vai mazo sākumburtu izlemj saskaņā ar šī pielikuma citām vadlīnijām.

Piemēram:

An act to amend the constitution and to prohibit taxes on property ...

A.19. Vēsturisko un kultūras notikumu un periodu nosaukumi

Ar lielo sākumburtu raksta vēsturiskā vai kultūras notikuma nosaukumu un nozīmīga vēsturiskā vai kultūras perioda nosaukumu.

Piemēram:

Age of Discovery
Battle of Dunkirk
Boxer Rebellion
Dark Ages
Elizabethan Age
French Revolution
Grand National Steeplechase
Norman Conquest
Operation Deep Freeze
Reformation
Second Battle of the Marne
Second World War
Siege of Leningrad
Thirty Years' War

A.20. Ordeņi/goda zīmes, medaļas, u.tml.

Ar lielo sākumburtu raksta konkrētā ordeņa/goda zīmes, medaļas vai godalgas/apbalvojuma nosaukumu.

Piemēram:

Bronze Star Medal
Congressional Medal of Honor
Iron Cross
Victoria Cross

A.21. Kalendāra sadaļu nosaukumi

Ar lielo sākumburtu raksta mēneša un nedēļas dienu nosaukumus.

Piemēram:

January
Monday

Ar lielo sākumburtu neraksta gadalaika nosaukumu.

Piemēram:

winter

A.22. Svētku/īpašu dienu nosaukumi

Ar lielo sākumburtu raksta laicīgo vai reliģisko svētku un reliģisko ciklu nosaukumus.

Piemēram:

Advent

Boxing Day

Christmas Day

Epiphany

Feast of the Annunciation

Fourth of July

Lent

Ramadan

Saint Patrick's Day

Thanksgiving

A.23. Augu un dzīvnieku zinātniskie nosaukumi

Ar lielo sākumburtu raksta tipa, klases, kārtas, dzimtas un ģints latīņu nosaukumus un starposma klasifikācijas (piemēram, apakšklases) nosaukumus.

Ar lielo sākumburtu neraksta sugu un pasugu nosaukumus, pat ja tie ir atvasināti no īpašvārda.

Ar lielo sākumburtu neraksta zinātnisko nosaukumu angliskos atvasinājumus.

Piemēram:

Arthropoda (phylum)

Insecta (class)

bet

arthropod (from Arthropoda)

A.24. Ģeoloģijas termini

Ar lielo sākumburtu raksta apzīmējošo vārdu (-us) ģeoloģiskā laikmeta, perioda, u.tml. nosaukumā.

Ar lielo sākumburtu neraksta tādus vārdus kā *laikmets* un *periods* un vārdus *agrais*, *vidus* vai *vēlais*, ja tos izmanto tikai aprakstoši.

Piemēram:

Eocene epoch

Jurassic period

Lower Triassic period
Mesozoic period
the early Miocene
the late Eocene

A.25. Astronomijas termini

Ar lielo sākumburtu raksta planētu, pavadoņu, zvaigņu, zvaigznāju, asteroīdu, u.tml. nosaukumus.

Ar lielo sākumburtu neraksta vārdus ‘saule’ un ‘mēness’.

Ar lielo sākumburtu raksta vārdu ‘Zeme’, ja to lieto kā planētas nosaukumu.

Piemēram:

Alpha Centauri
Canis Major
Little Dipper
Mercury
the Milky Way
North Star

A.26. Vietas nosaukumi pēc veģetācijas tipa

Ar lielo sākumburtu raksta augsnes klasifikāciju nosaukumus.

Piemēram:

Alpine Meadow
Chernozem
Half Bog
Prairie

A.27. Tirdzniecības zīmes

Ar lielo sākumburtu raksta tirdzniecības zīmju, preču šķirņu vai šķiru nosaukumus. Ar lielo sākumburtu neraksta apkopjošo lietvārdu, kas seko nosaukumam.

Piemēram:

Choice lamb (market grade)
Formica (trade name)
Orlon (trade name)
Polaroid film (trade name)
Red Radiance rose (variety)
Yellow Stained cotton (market grade)

A.28. Viens un vairāki burti kā vārdi vai to sastāvdaļas

Ar lielo sākumburtu raksta vietniekvārdu 'Es' un izsaukuma vārdu/starpsaucienu 'O' ('Oh').

Kā lielo raksta burtu, ja tas lasāms kā alfabēta burts.

Piemēram:

A major

H-bomb

U-boat

vitamin B

X-ray

Y is for yellow

Institūciju nosaukumiem ar salikteņiem piemēro vadlīnijas A.2.1.

Nosaukumiem, kas sākas ar salikteni, piemēro vadlīnijas A.4.1.

Ja saliktenis jebkur resursā parādās ar vienu lielo burtu vai vairākiem lieliem burtiem, lielos burtus raksta kā oriģinālā.

A.29. Salikts nosaukums ar defisi

Ja vadlīnijas pieprasa lielo sākumburtu lietošanu salikteņiem ar defisi, tad ar lielo sākumburtu jāraksta pirmā daļa. Ar lielo sākumburtu raksta otro, un pārējās daļas, ja tās ir lietvārds vai īpašības vārds vai, ja tās ir tikpat nozīmīgas kā pirmā daļa.

Piemēram:

Twentieth-Century

Basket-Maker

Blue-Black

Secretary-Treasurer

Ar lielo sākumburtu neraksta salikta nosaukuma otro daļu, ja tā pārveido pirmo daļu vai abas daļas izveido vienu jēdzienu.

Piemēram:

French-speaking

Twenty-five

Co-ordinate

A.30. Priedēkli ar defisi

Ja priedēklis ir pievienots ar defisi vārdam ar lielo sākumburtu, tad priedēklis nav jāraksta ar lielo burtu, ja vien citas vadlīnijas nenosaka citādi.

Piemēri:

ex-President Roosevelt

pre-Cambrian
trans-Siberian
un-American

Citas valodas

A.31. Vispārīgas vadlīnijas par lielo sākumburtu lietošanu citās valodās, kas nav angļu

Valodām, kas nav angļu valoda, piemēro vadlīnijas lielo sākumburtu lietošanai angļu valodā A.10.-A.30., ja vien vadlīnijās A.33.-A.55. nav norādīts citādi. Vadlīnijas A.33.-A.55. ir sakārtotas valodu alfabētā atbilstoši nosaukumam angļu valodā.

Ja institūcija radot datus, ir izvēlējusies valodas transliterācijai shēmu un šai shēmai ir vadlīnijas lielo sākumburtu lietošanai, tad tās jāievēro.

A.32. Lielo burtu lietošana transliterētos vārdos un nosaukumos

Ar lielo sākumburtu raksta vārdus transliterētos vārdos un nosaukumos, kā norādīts A.31. Ja valodai nav lielo sākumburtu lietošanas sistēmas, tad ar lielo burtu raksta nosaukuma vai teikuma pirmo vārdu un institūcijas nosaukuma pirmo burtu pirmajā vārdā. Ar lielo sākumburtu raksta īpašvārdus atbilstoši kā angļu valodā.

Franču valoda

A.40.1. Īpašvārdi un to atvasinājumi

Ar lielo sākumburtu neraksta reliģisko grupu, sektu, reliģisko ordeņu, politisko un citu organizāciju locekļu nosaukumus, reliģiju un valodu nosaukumus: *les jésuites; les démocrates; le bouddhisme; l'anglais* (angļu valoda).

Ar lielo sākumburtu neraksta īpašības vārdus, kas atvasināti no reliģisko grupu, sektu, reliģisko ordeņu, politisko un citu organizāciju locekļu vārdiem, reliģiju, valodu nosaukumiem, ģeogrāfiskiem nosaukumiem un vārdiem, kas norāda uz pilsonību: *la religion catholique; la région alpine; le peuple français*.

Ar lielo sākumburtu raksta lietvārdus, kas norāda uz pilsonību: *les Français, es Montréalais; les Européens; les Belges flamands*.

Ja lietvārds ir salikts vārds, katru vārda daļu raksta ar lielo burtu: *les Anglo-Saxons; les Néozélandais; les Sud-Américains*.

A.40.2. Ēku un ģeogrāfisko objektu, apvidu nosaukumi, u.tml.

Ar lielo sākumburtu raksta lietvārdus un īpašības vārdus, kas lietoti ar savienojuma zīmi, vietas, ēkas, pieminekļa vai citas celtnes nosaukumā: *le Bas-Canada; la Forêt-Noire; l'Île-du-Prince-Édouard; les Palais-Royal; le Pont-Neuf; le Royaume-Uni*.

Ar lielo sākumburtu neraksta lielvārdu kā sugas vārdu, ko izmanto kā vispārīgu apzīmējumu ēkas, pieminekļa vai citas celtnes nosaukumā: *le château de Versailles; la chapelle Sixtine; la statue de la Liberté; la salle Wilfrid-Pelletier*. Ja pirms sugas vārda atrodas īpašības vārds, tad sugas vārdu un īpašības vārdu raksta ar lielo burtu: *le Grand Théâtre de Québec*.

Ar lielo sākumburtu neraksta lielvārdu kā sugas vārdu ģeogrāfiskajā nosaukumā, ceļa vai ielas nosaukumā: *la mer Rouge; l'île aux Oiseaux; rue de la Nation; avenue de l'Opéra; bet 3e Avenue*. Izņēmumi: *le Bassin parisien; le Massif central*.

Ar lielo sākumburtu neraksta īpašības vārdu ģeogrāfiskajā nosaukumā, ja tas ir daļa no vispārpieņemta nosaukuma, citā gadījumā tas jāraksta ar lielo burtu: *l'Amérique latine; l'Asie centrale; le bas Saint-Laurent; bet l'Asie Mineure*.

Ar lielo sākumburtu raksta vārdus *impērija, karaliste, province, valsts/zeme* un *pilsēta* teritoriālajos nosaukumos, ja vārdam seko viens vai vairāki īpašības vārdi: *la Confédération helvétique; le Pays basque; la République arabe unie*. Ar lielo burtu raksta arī katru īpašības vārdu, kas ir pirms minētajiem vārdiem: *le Troisième Reich*. Minētos vārdus neraksta ar lielo burtu, ja tiem seko īpašvārds: *e pays de Galles; la principauté de Monaco; la ville de Fribourg*.

Vārdu *église* un *état* rakstību skatīt A.40.9.

A.40.3. Institūciju nosaukumi

Ar lielo sākumburtu raksta pirmo vārdu, jebkurus īpašības vārdus pirms pirmā lielvārda, pirmo lielvārdu, un visus īpašvārdus institūciju nosaukumos: *Société de chimie physique; Grand Orchestre symphonique de la R.T.B; Église réformée de France*. Izņēmumi: *Société des Nations*.

Ar lielo sākumburtu raksta lielvārdus un īpašības vārdus, kas lietoti ar savienojuma zīmi institūciju nosaukumos: *le Théâtre-Français*.

Ar lielo sākumburtu neraksta politisko vai ekonomisko sistēmu, filozofisko skolu vai to sekotāju nosaukumus, ja tie atvasināti no īpašvārda: *marxisme; cartésianisme; thomisme*.

A.40.4. Priedēkļi personvārdos

Ar lielo sākumburtu raksta priedēkļus, kas sastāv no artikula vai saīsināta artikula un prievārda: *La Fontaine; Du Cange*.

A.40.5. Personu tituli

Ar lielo sākumburtu neraksta titulus, kas norāda/apzīmē aristokrātiju vai amatu: *le roi; le ministre; le pape Léon X*.

Ar lielo sākumburtu raksta uzrunas un titulus cieņpilnā uzrunā vai norādēs: *Monsieur; Mme de Lafayette; Son Éminence; Sa Majesté le roi de France*.

Ar lielo sākumburtu neraksta *saint* [svētais](*sainte*, u.tml.), ja tas attiecas tikai uz personu; citā gadījumā tas jāraksta ar lielo sākumburtu: *saint Thomas More; but la cathédrale Saint-Lambert; l'été de la Saint-Martin*.

A.40.6. Personas vietniekvārdi

Ar lielo sākumburtu neraksta personu vietniekvārdus.

A.40.7. Kalendāra sadaļu nosaukumi

Ar lielo sākumburtu neraksta nedēļas dienu un mēnešu nosaukumus.

A.40.8. Svētku/brīvdienu nosaukumi

Ar lielo sākumburtu neraksta sugas vārdu, ja to lieto kā vispārīgu apzīmējumu brīvdienu/svētku dienu nosaukumā: *fête and jour: la fête du Travail; le jour des Morts; le mercredi des Cendres*. Svētku dienu/brīvdienu nosaukumos, kas sastāv no atšķirīga lietvārda, kam seko īpašības vārds vai papildinātājs, ar lielo burtu raksta tikai lietvārdu: *le Premier de l'an; l'Action de grâces; le Mardi gras*.

A.40.9. Dažādi

Ar lielo sākumburtu neraksta *église*, ja tas apzīmē ēku: *l'église Notre-Dame*. Ar lielo sākumburtu raksta, ja attiecas uz baznīcu kā institūciju.

Ar lielo sākumburtu raksta *état*, ja tas attiecas uz valsti, nāciju, tās teritoriju vai administratīvo dalījumu: *l'État de New York; les États baltes; le Conseil d'État; un coup d'État; bet l'état civil; l'état-major*.

Ar lielo sākumburtu raksta tikai pirmo vārdu un īpašvārdus dokumentu nosaukumos, tādus kā hartas, konstitūcijas, tiesību akti, pakti/līgumi, plāni, politiskie paziņojumi, līgumi: *Accord général sur les tarifs douaniers et la commerce; Acte de l'Amérique du Nord britannique; Convention de Genève relative au traitement des prisonniers de guerre; Loi sur l'indemnisation des accidents du travail*.

Vācu valoda

A.41.1. Lietvārdi

Ar lielo sākumburtu raksta visus lietvārdus un vārdus, ko lieto kā lietvārdus: *das Buch; das Geben; die Armen; das intime Du* (atsauce uz vārdu *du*); *Not tun; ausser Acht lassen; aufs Neue; fürs Erste; im Voraus; die Übrigen; heute Mittag; im Grossen und Ganzen; das Hundert; das Tausend* (bet, ja lieto *hundert* vai *tausend* kā pamatskaitļa vārdus, sk. A.41.4.).

A.41.2. Īpašvārdi un to atvasinājumi

Ar lielo sākumburtu neraksta tiešā nozīmē lietotos īpašības vārdus: *die deutsche Sprache*.

Ar lielo sākumburtu raksta īpašības vārdus, kas sastāv no personvārda, kam seko apostrofs un vārda galotne - *sche* (ietverot tā locījuma formas): *die Darwin'sche Evolutionstheorie; das Wackernagel'sche Gesetz; die Goethe'schen Dramen*. Ar lielo sākumburtu neraksta citus īpašības vārdus, kas ietver personvārdus: *die platonische Liebe; eine kafkaeske Stimmung*.

Ar lielo sākumburtu raksta nelokāmus īpašības vārdus, kas atvasināti no ģeogrāfiskiem nosaukumiem: *Schweizer Ware; die Zürcher Bürger*.

Ar lielo sākumburtu raksta īpašības vārdus, vietniekvārdus un skaitļa vārdus, ko lieto kā titulu daļu: *Alexander der Grosse; das Schweizerische Konsulat; Seine Excellenz; Friedrich der Zweite; Bund der Technischen Angestellten und Beamten; der Erste der Klasse* (izsakot pakāpi). Sk. arī A.41.4.

A.41.3. Vietniekvārdi

Ar lielo sākumburtu neraksta *ich*.

Ar lielo sākumburtu raksta *Sie* un *Ihr* un to locījuma formas, ja lieto uzrunas formā.

A.41.4. Dažādi

Ar lielo sākumburtu neraksta:

- a) Vietniekvārdus (sk.arī A.41.3.): *jemand, ein jeder, der eine . . . der andere, die beiden, die meisten,*
- b) Skaitļa vārdus mazākus nekā miljons: *hundert, tausend, an die zwanzig, wir zwei, alle drei, bis drei zählen,*
- c) Apstākļa vārdus: *mittags, anfangs, morgen, montags,*
- d) Verbālas frāzes: *preisgeben, teilhaben, wundernehmen, zuteil werden, zumute sein (bet zu Mute sein), schuld sein* (tādus vārdus kā *schuld* vai *leid* uzskata par īpašības vārdiem, ja lieto savienojumā ar darbības vārdu *sein, werden, vai bleiben*),
- e) Īpašības vārdus, kas pārveido lietvārdus, uz kuriem netieši norāda, ja lietvārds izteikts citur šajā pašā teikumā: *Hier ist die beste Arbeit, dort die schlechteste,*
- f) Daļskaitļus, ja tie ir tieši pirms lietvārda vai pamatskaitļa: *ein viertel Kilogramm* (bet *um ein Viertel vor acht*).

Latīņu valoda**A.44. Latīņu**

Izmantot angļu valodas vadlīnijas sk. A.10.-A.30.

Krievu valoda**A.48.1. Īpašvārdi un to atvasinājumi**

Ar lielo sākumburtu neraksta piedēkļus, prievārdus un saikļus, kas veido daļu no īpašvārda, izņemot, ja tie ir savienoti ar defīsi ar nākamo vārda daļu: *фон Клаузевиц; ван Бетховен; Ван-Гог.*

Ar lielo sākumburtu neraksta noteiktu vietu tautu un pastāvīgo iedzīvotāju nosaukumus: *араб; таджик; москвичи.*

Ar lielo sākumburtu neraksta ticības virzienus un to piekritējus: *католицизм; католик.*

Ar lielo sākumburtu neraksta īpašvārdus, kas ir daļa no apstākļa vārda: *по-пушкински.*

A.48.2. Reliģiju, [atrašanās] vietu, ģeogrāfisko raksturojumu/pazīmju nosaukumi, ieskaitot ielas, parkus, u.tml.

Ar lielo sākumburtu neraksta sugas vārdu, kas veido daļu no ģeogrāfiskā nosaukuma: *мыс Горн; остров Рудольфа; канал Москва-Волга.*

Ar lielo sākumburtu raksta sugas vārdu, kas veido neatņemamu nosaukuma daļu: *Кривой Рог; Белая Церковь; Богемский Лес.*

Ar lielo sākumburtu raksta sugas vārdu, ja tas ir vārds svešavalodā, un nav daļa no krievu valodas: *Рю-де-ла-Пе* (*Рю* – ‘iela’, *Пе* – ‘miers’); *Сыр-Дарья* (*Дарья* – ‘upe’).

Ar lielo sākumburtu neraksta personas titulu vai dienesta pakāpi, ja personas goda nosaukumā minēts vietas nosaukums: *остров королевы Виктории; мыс капитана Джеральда.*

Ar lielo sākumburtu neraksta īpašības vārdus, kas iegūti no ģeogrāfiskiem nosaukumiem: *московские улицы.*

Ar lielo sākumburtu neraksta ģeogrāfiskos nosaukumus, kas izmantoti vīnu, dzīvnieku, putnu sugu, u.tml. nosaukumos: *мадера; херес; сенбернар.*

A.48.3. Valstu un administratīvo dalījumu nosaukumi

Ar lielo sākumburtu raksta pirmo vārdu, parasti vispārpieņemto valstu grupu nosaukumā: *Балканские страны.*

Ar lielo sākumburtu raksta neoficiālos, bet parasti vispārpieņemtos valstu, pilsētu un teritoriālo dalījumu nosaukumus: *Советский Союз; Страна Советов; Приуралье; Белокаменная* (Maskavas apzīmējums).

Ar lielo sākumburtu raksta PSRS teritoriālos dalījumus, piemēram:

a) Ar lielo sākumburtu raksta katru vārdu republiku un autonomo republiku nosaukumos: *Башкирская Автономная Советская Социалистическая Республика,*

b) Ar lielo sākumburtu raksta tikai pirmo vārdu Padomju Savienības apgabalu, autonomo apgabalu, teritoriju, rajonu un ciemu nosaukumos: *Алма-Атинская область; Приморский край; Коми-Пермяцкий национальный округ; Егоршинский район; Краснинский сельсовет,*

c) Ar lielo sākumburtu raksta katru vārdu Padomju un ārpus Krievijas valdību augstāko vienību un Komunistisko partiju organizāciju nosaukumos, izņemot tos, kas ir iestarpināti vārdi un parasti iekavās: *Верховный Совет СССР* (arī saistībā ar republikām un autonomajām republikām); *Совет Союза, Совет Национальностей; Всесоюзная Коммунистическая партия (большевиков); Рейхстаг; Конгресс США; Правительствующий Сенат,*

d) Ar lielo sākumburtu raksta tikai pirmo vārdu un īpašvārdus citos vadošo organizāciju nosaukumos: *Государственная плановая комиссия СССР; Народный комиссариат иностранных дел; Военный совет Закавказского военного округа,*

e) Ar lielo sākumburtu neraksta institūciju nosaukumus, ja tie lietoti daudzskaitlī un vispārīgā nozīmē: *советы народных комиссаров; народный комиссариат,*

f) Ar lielo sākumburtu raksta *Совет* nosaukumā *Совет депутатов трудящихся, Загорский районный Совет депутатов трудящихся.*

A.48.4. Institūciju nosaukumi

Ar lielo sākumburtu raksta tikai pirmo vārdu un īpašvārdus institūciju nosaukumos: *Академия наук СССР; Книжная палата; Профессиональный союз работников высшей школы и научных учреждений; Дом книги.*

Ar lielo sākumburtu raksta tikai pirmo vārdu un īpašvārdus nosaukumā, ja tie ir pēdiņās: *завод "Фрезер"; совхоз "Путь к социализму".*

Ja institūcija atpazīstama ar daļu no nosaukuma, tad ar lielo sākumburtu raksta nosaukuma daļas pirmo vārdu, ja tas parādās savienojumā ar pilno nosaukumu: *Государственный ордена Ленина академический Большой театр (Большой театр).*

Ar lielo sākumburtu neraksta vārdus kongresu, konferenču, u.tml. nosaukumos: *съезд; конференция; сессия; пленум.*

Ar lielo sākumburtu neraksta vārdu *совет*, ja tas attiecas uz institūciju biedrību padomi.

A.48.5. Personu tituli

Ar lielo sākumburtu raksta valdības augstāko amatpersonu nosaukumus: *Председатель Совета Народных Комиссаров; Маршал Советского Союза.*

A.48.6. Vietniekvārdi

Ar lielo sākumburtu neraksta *я*.

Ar lielo sākumburtu raksta vietniekvārdus oficiālajās uzrunās: *Вы; Вам; Вас.*

A.48.7. Kalendāra sadaļu nosaukumi

Ar lielo sākumburtu neraksta nedēļas dienu un mēnešu nosaukumus.

A.48.8. Vēsturisko notikumu, u.tml. nosaukumi

Ar lielo sākumburtu raksta vēsturisko periodu un notikumu nosaukumu pirmo vārdu, atšķirīgo vārdu un īpašvārdu: *Великая Октябрьская социалистическая революция; Возрождение; Третья республика; Парижская коммуна; Кровавое воскресенье; Ленский расстрел; Бородинская битва.*

Ar lielo sākumburtu neraksta piecgades plānu nosaukumus: *третья сталинская пятилетка; bet соревнование имени Третьей Сталинской Пятилетки.*

Ar lielo sākumburtu neraksta vārdu *война* karu nosaukumos: *Франко-Прусская война; Русско-Японская война; Великая Отечественная война; Отечественная война.*

Skandināvu valodas

A.49.1. Īpašvārdu atvasinājumi

Ar lielo sākumburtu neraksta īpašības vārdus, kas atvasināti no īpašvārdiem: *europeisk; københavnsk; luthersk; svensk.*

A.49.2. Institūciju nosaukumi

Ar lielo sākumburtu raksta pirmo vārdu un vārdu, kas seko īpašības vārdam, kas norāda karaliskas privilēģijas institūciju nosaukumos. Ar lielo sākumburtu raksta citus vārdus, piemēram, īpašvārdus, atbilstoši vadlīnijām: *Kungl. Biblioteket; Ministeriet for kulturelle anliggender; Selskabet for dansk skolehistorie.*

A.49.3. Salikti vārdi

Ar lielo sākumburtu raksta tikai pirmo vārdu saliktenī, kas nav salikts personas vārds: *Förenata staterna; Kronborg slot; Norske kirke.*

A.49.4. Personu tituli

Ar lielo sākumburtu neraksta personu titulus: *fru Larsen; kong Haakon VII; Gustav, prins av Vasa.*

A.49.5. Personu vietniekvārdi

A.49.5.1. Dāņu

Ar lielo sākumburtu neraksta *jeg*.

Ar lielo sākumburtu raksta formu *I* (tu), lai atšķirtu to no *i* (iekšā). Ar lielo sākumburtu raksta *De; Dem; Deres*.

A.49.5.2. Norvēģu

Ar lielo sākumburtu neraksta *jeg*.

Ar lielo sākumburtu raksta *De; Dem; Deres; Dykk; Dykkar*.

A.49.5.3. Zviedru

Ar lielo sākumburtu neraksta *jag*.

Ar lielo sākumburtu raksta *Ni, Eder* un *Er* sarakstē.

A.49.6. Kalendāra sadaļu nosaukumi

Ar lielo sākumburtu neraksta nedēļas dienu un mēnešu, kā arī brīvdienas nosaukumus: *jul; nyår*.

Spāņu valoda

A.53.1. Īpašvārdu atvasinājumi

Ar lielo sākumburtu neraksta īpašvārdu atvasinājumus: *las mujeres colombianas*.

Ar lielo sākumburtu neraksta īpašības vārdus, ko lieto kā vispārīgus apzīmējumus: *los franceses*.

A.53.2. Personu tituli

Ar lielo sākumburtu raksta personu cieņas un uzrunas formas, ja tās ir saīsinātas: *señor, Sr.; doctor, Dr.; general, Gral*.

Ar lielo sākumburtu raksta *Su Excelencia, Su Majestad*, u.tml., ja lieto atsevišķi, gan rakstītā, gan saīsinātā veidā. Ar lielo sākumburtu neraksta šos vārdus, ja tos lieto kopā ar personvārdu vai citu titulu: *su majestad Juan Carlos; su majestad el Rey*.

A.53.3. Personu vietniekvārdi

Ar lielo sākumburtu neraksta *yo*.

Ar lielo sākumburtu raksta vietniekvārdus sarakstē: *Vd., Vds. (Ud., Uds.)*.

A.53.4. Reliģijas termini

Ar lielo sākumburtu raksta *iglesia*, ja attiecas uz baznīcu kā institūciju.

A.53.5. Kalendāra sadaļu nosaukumi

Ar lielo sākumburtu neraksta nedēļas dienu un mēnešu nosaukumus.

A.53.6. Jautājumi teikumā

Ar lielo sākumburtu neraksta pirmo vārdu jautājumā, kas iekļauts teikumā: *Cuando viene la noche ¿cómo se puede ver?*

Zviedru valoda

A.54. Zviedru

Skandināvu valodām izmantot vadlīnijas A.49.

Ukraiņu valoda

A.55. Ukraiņu

Izmanto vadlīnijas A.48., kas pielietojamas krievu valodai.